

v okrajnem cestnem odboru Idrija gospod P a v e l G r u d e n, posestnik v Jeličnem Vrhu, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. K a r o l S v o b o d a, c. kr. rudniški inženjer v Idriji;

v okrajnem cestnem odboru Škofja Loka gospod F r a n c Š l i b a r, posestnik v Selcih, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. A v g u s t S u š n i k, posestnik v Škofji Loki;

v okrajnem cestnem odboru Radovljica g. T o m a ž Š u š t e r š i č, župan in posestnik v Kropi, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. A n d r e j J u r g e l c, župan in posestnik v Mošnjah;

v okrajnem cestnem odboru Kranjska Gora gospod A n t o n Š o k l i č, župan v Koroški Beli, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. F r a n c Z e i t l i n g e r, oskrbnik v Beli Peči.

Državni zbor.

Prva seja poslanske zbornice po binkoštnih praznikih je bila dne 20. t. m. Na dnevnem redu sta bila vladna predloga glede pomnožitve bakrenega denarja ter glede prodaje vojašnic in drugih vojaških prostorov v sredini Dunajskega mesta. Prvi predlog se je vzprejel brez debate v drugem in tretjem branji, pri drugem predlogu pa se je vnela živahna razprava.

Poslancu dr. Gressmannu se ne zdi niti potrebno niti umestno premeščenje vojašnic. Potrebno se mu ne zdi zato, ker je kriva trditev, da bi se na mestu, kjer stoje zdaj vojašnice, zidale hiše ter vsled tega znižala visoka sedanja cena stanovanjem na Dunaji. On pravi, da je uže zdaj vse polno praznih stanovanj po mestu, draginja stanovanjem pa ni odvisna od pomankanja stanovanj, ampak od visokih davščin, kajti pomisliti se mora, da požró one nad 42 % najemnine, kar je neznanstvo veliko proti enakemu davku v Berlinu, ki ga je komaj 12 %. Ako so pa vojašnice nedostatne v zdravstvenem pogledu, naj se pa tako prezidajo, da bodo ustrezale zdravstvenim zahtevam. Umestno se mu ne zdi premeščenje zato, ker se bode ž njim odtegnilo mnogim revežem dokaj zaslužka, ki ga dobivajo sedaj od posadke nad 20.000 mož broječe. Tudi se boji govornik, da bodo od kupčije imeli le nekateri posamezniki velik dobiček ter da bode ona dala povod umazaniam spekulacijam s stanovanji, posebno ako je kaj resnice v tem, kar je čital v nekih časopisih, kateri poročajo, da namerava vlada prodati vse vojašnice in dotične prostore skupno nekemu društvu ter oprostite poslopja, ki se bodo zidala na njih mestu, za dobo celih 30 let hišnega davka, drugim poslopjem, ki se sezidajo na novo, pa se dovoljuje le 12letna oprostitev tega davka. Govornik bi rad dobil pojasnil od vlade o načinu, po katerem se misli ravnati vlada pri tej prodaji. Potem ko sta se izrazila poslanca dr. Roser in vit. Kraus, da

bosta glasovala za predlog, ker ima za Dunaj posebno iz zdravstvenih ozirov veliko važnost, dal je finančni minister dr. Steinbach neka pojasnila ter zavračal pomisleke poslanca dr. Gressmanna, rekoč, da je v vladnem predlogu izražena le prošnja vojaške uprave, da jej privoli zbornica v premeščenje vojašnic ter prodajo dose-danjih, kakor tudi da se pooblasti, da sme skupilo porabiti za zidanje novih vojašnic. Da bi se bilo uže sklenilo v vladnih krogih kaj o načinu prodaje ter oprostitvi hišnega davka od novo zidanih poslopij na prodanih prostorih, to mu ni znano, čul je to v prvo iz ust poslanca dr. Gressmanna. Minister pravi nadalje, da sme povedati uže danes zbornici, da bo vlada vsakakor gledala na to, da prepreči spekulacijo s stanovanji s tem, da bode prodajala posamezne kose, skrbela pa tudi za javna poslopja. — Poslanec Blažek je tožil, da vlada stori preveč za Dunaj, za druga mesta pa malo ali nič. Posebno se pa vlada kar nič ne ozira na želje Praškega mesta. Pozivlje zatorej vlado, naj skrbi tudi za druga mesta. Po nekaterih opomnjah glavnega poročevalca dr. Herösta, ki pritrjuje poslancu Blažeku, da se je malo do zdaj storilo za mesto Prago, a meni, da se take reči le polagoma dajo rešiti ter da vlada z današnjim predlogom izpolnile obljubo, dano Dunajskemu mestu uže pred leti, vzprejme se ta predlog.

Dve okrajni sodišči na Češkem sta zahtevali, da jima dovoli državni zbor, da smeta postopati proti poslancema Sokolu in Kramařu, ker sta sklicala volilne shode, katerih so se udeležili baje tudi nevolilci. Imunitetni odsek je pa sklenil predlagati v državnem zboru, da se ne dovoli sodna preiskava, ker sta poslanca nekriva, celo ker nista mogla vedeti, kdo izmed zbranih je volilec, kdo ne. Zbornica je pritrdila temu nasvetu. Kramař je očital vladnim organom, da so tožili samo mladočeške poslance zaradi takih prestopkov, njih nasprotnikov pa ne. Tudi poslanec Herold je trdil, da so dobila okrajna glavarstva brzojavna povelja najtako postopajo. Preiskave da so se začele zarad ovadeb okrajnih glavarjev, ne pa vsled tožeb državnopravdnih. Poslanec Purkhardt je o tej reči govoril češki.

V proračunskem odseku, ki se je posvetoval te dni o proračunu za naučno ministerstvo, zahteval je naš poslanec prof. Šuklje, da bi se ustanovila na Graškem vseučilišči posebna stolica za slovenski jezik ter predavali na pravoslavni fakulteti nekateri predmeti v slovenskem jeziku. Štajarski poslanec Heilsberg se je seveda protivil tema zahtevama ter pripovedoval onim, ki so mu hoteli verjeti, staro bajko o novem slovenskem jeziku, katerega slovensko ljudstvo niti ne razume. Poslanec Šuklje ga je odločno zavrnil. Minister Gautsch je pa dejal, da bi bila vlada celo pripravna, podpirati uposobljenega docenta za slovenski jezik na Graškem vseučilišči, ako bi se oglasil, ter da je uže sama premišljevala, kako urediti to reč. Glede učenja nekaterih predmetov v slovenskem jeziku na pravoslavni

fakulteti se je izrekel minister protivno. Prvič bi bilo to po njegovem mnenju nekako deljenje Graške pravoslovne fakultete, drugič pa tudi ni sedaj usposobljenih mož za tako poučevanje. Ako bi pa bili za to poklicani praktični juristi, trpel bi ugled vseučilišča.

Poslanec Šuklje je ponovil tudi večletne slovenske želje ter zahteval, da se uvedó slovenske paralelke na gimnazijah v Celji in v Gorici ter ustanovi spodnja gimnazija s hrvaškim učnim jezikom v Pazinu. Pa tudi tem željam ne misli še ustreči minister Gautsch. On ne pravi sicer, da ne bi bili uspehi slovenske paralelke na Mariborski gimnaziji ugodni, ali uverili ga še vendar niso popolnoma, da bi na njih podlogi bilo potrebno in umestno, uvesti enake paralelke tudi na drugih gimnazijah po slovenskih deželah. Seveda, minister Gautsch se ne da tako lahko prepričati o naših potrebah. Želeti bi pa vendarle bilo, da bi se nekoliko bolj brigal za nas in nekoliko bolj pospešil dotične pozvedbe. Koliko časa uže zahtevajo nižo hrvaško gimnazijo v Pazinu, deželni poslanci hrvaški in slovenski so jo zahtevali v isterskem deželnem zboru večkrat in odločno ali ministrove pozvedbe o njeni potrebi niso do danes uspele niti tako daleč, da bi vedel koliko istrskih dijakov obiskuje hrvaško gimnazijo na Reki, kar nam je gospod minister blagovolil povedati sam.

Da se tam gori na Dunaji ne poučujejo prav temeljito o naših razmerah, dokazuje naslednji resnični dogodek. Ko je bil še gospod baron Conrad naučni minister in se je v proračunskem odseku pri posvetovanji o srednjih šolah čudil slabemu obiskovanju Pazinske gimnazije, zaprosil je tedaj ravno tisto leto neki Goriški dijak, da bi ga vzprejeli na Pazinsko gimnazijo. Izpričevalo je imel dobro glede predmetov pa tudi glede vedenja in pridnosti. Ali prošnja njegova ni bila uslišana. In zakaj ne? „Wegen Mangel an Raum“, torej ker je primankovalo prostora v šoli. Koliko pa je bilo učencev v razredu, v katerega naj bi bili vzprejeli prosilca? 7, recis edem. Ko bi bil gospod minister temeljito poučen od podrejenih mu šolskih oblasti o gimnazijskih prostorih prihranil bi si bil gotovo ta „čudež“.

Tudi glede Kranjske gimnazije ni gospod minister prepričan, da bi je bilo treba.

Naš poslanec prof. Šuklje je poudarjal njeno potrebo, prišla je v odseku na vrsto tudi prošnja Kranjskega mesta glede te gimnazije ter se sklenila resolucija da se odstopi prošnja Kranjskega mesta naučnemu ministerstvu, da jo uvažuje in se na njo ozira. Gospod minister je pa molčal pri vsem tem. Navadno pravijo, kdor molči, pritrjuje, ali bojimo se, da bo v tem slučaju ravno nasprotno.

Znano je vsakemu, ki pozna količkaj prostore Ljubljanskih gimnazij, da so zaduhli, temni ter nezdravi. Poslanec Šuklje opozoril je gospoda ministra tudi na to, a gospod minister je molčal kot zid. Iz vsega je torej razvidno, da bodo morali naši poslanci še dolgo prositi in zahtevati, predno bodo kaj dosegli.

Pri posvetovanji o ljudskem šolstvu se je oglasil spet poslanec Šuklje ter tožil ministru o šolskih razmerah na Koroškem, kjer se v popolnoma nemških šolah mučijo slovenski otroci z nemščino, ne da bi jo razumeli, na slovenski jezik se niti ne ozira v njih. Uvedli so sicer zadnji čas neki utrakvistični pouk po nekaterih ljudskih šolah, ali slovenskemu jeziku je na njih odločenih tako malo ur, da je nemogoč v tem pogledu napredek. Govornik je rekel, da se protivi deželni šolski svet Koroški glede uvedanja slovenskega jezika v ljudske šole celo naredbam ministerstva. Minister je odgovoril, da ne more učna uprava posegati v področje deželnega šolskega sveta. Ako se pa komu krivica godi, pritoži naj se pri naučni upravi, in ona bo rešila pritožbo na podlogi obstoječih zakonov, če pa kaka stranka ni zadovoljna niti z rešitvijo na učnega ministerstva, dovoljeno jej je, pritožiti se pri upravnem sodišči, ki take reči končno razsoja. Nemški poslanec Nischelwitzer se je togotil na poslanca Šukljeta, da se je predrznil izpregovoriti o šolstvu na Koroškem, ker ni zastopnik Koroške ampak Kranjske dežele. Ubogi Nischelwitzer!

V seji poslanske zbornice dne 25. t. m. je bilo na dnevnem redu definitivna volitev predsedništva. Bilo je izvoljeno dosedanje predsedništvo. Trgovinski minister je predložil načrt postave, katera pooblaščuje vlado, da razveljavi do zdaj obstoječo pogodbo s parobrodskim društvom „Lloydom“ ter sklene ž njim novo pogodbo, pa da razveljavi tudi dotične pogodbe z ogrsko vlado. — Poslanec Richter in tovariši so interpelovali ministra za notranje reči, če je vlada pripravljena, iznova predložiti zakon o prometu z živili in osnovati državne zavode za preiskavo živil in skrbeti na Dunaji za spretne organe zdravstvene policije. — Poslanec dr. pl. Fuchs in tovariši so interpelovali finančnega ministra glede odmerjenja dohodnine dušnim pastirjem. Poslanec dr. Gregorec in tovariši predlagajo osnovo kmetijskih zbornic. Poslanec dr. Engel je zahteval, da se češki govori v državnem zboru češki stenografujejo. Predsednik dr. Smolka mu je odgovoril, da to ni mogoče, ker isto bi lahko zahtevali poslanci vseh narodnosti ki so zastopane v zbornici. To bi pa preveč stalo, ker bi morali biti nastavljeni za vsako narodnost najmanj po trije stenografi. Dr. Ferjančič in tovariši so stavili predlog, glede premembe volilnega reda za državni zbor v Koroških kmečkih občinah. — Vzprejel se je zakon glede registrovanih pomožnih blagajnic.

V tej seji so se vršile tudi volitve članov v nekatere odseke, in so bili izvoljeni iz med slovenskih poslancev: v odsek za premembo volilnega reda: grof Hohenwart in kanonik Klun; v kazenski odsek: dr. Ferjančič; v tiskovni odsek: kanonik Klun; v odsek za premembo državnozbornskega opravnega reda: Hohenwart profesor Spinčič; v železniški odsek: Vošnjak in Kušar. Prihodnja seja bode v petek 29. t. m.